

COÒPOLIS

Ateneu Cooperatiu de Barcelona

2017-18

Memòria d'activitats CERCLE CONSUM

Introducció: marc socioeconòmic del consum cooperatiu a la ciutat de Barcelona

Barcelona és, en el marc de l'Estat espanyol, una ciutat referent pel que fa a consum responsable, cooperativisme i economia solidària: ja sigui per història cooperativa, per densitat de l'ecosistema d'economia social i solidària, per la quantitat d'organitzacions ciutadanes que treballen en temes de consum, o pel suport institucional. La darrera dècada, degut al caràcter contracíclic del cooperativisme, el cicle polític post 15M o la pròpia dinàmica del sector s'han impulsat iniciatives cooperatives molt diverses: el cooperativisme (també de consum) i el consum responsable estan presents en sector productius on no hi eren abans (telefonía, internet, subministrament d'electricitat, mobilitat compartida, habitatge, etc.) o no hi eren de manera significativa. Ara bé, malgrat aquesta empemta, cal ser humils: per ara, la ESS i el cooperativisme son més una promesa que una realitat en comparació amb l'economia mercantil, dominada per un sector financer cada vegada més internacionalitzat i alié als interessos de la ciutadania.

En l'inici del curs 17/18, vam començar a donar algunes passes per a observar l'estat del consum cooperatiu a Barcelona. Tot i no haver pogut elaborar una diagnosi completa, vam anar incorporant elements de reflexió que donessin pas a accions posteriors de foment del consum cooperatiu. Dels elements a destacar que hem perfilat, tant a la nostra reflexió com a altres forums on hem participat, destaquem dos com a introducció.

El primer, que la ciutadania, segons diversos estudis, és en general permeable la idea d'exercir un consum conscient i transformador -i per tant cooperatiu- però hi ha moltes possibles desviacions en el camí: la sobreinformació de la era Internet, la co-optació de missatges per part de l'empresa capitalista, el cost d'oportunitat de informar-se acuradament, el context institucional, etc. En aquest sentit, la tasca de visibilització, comunicació i facilitació d'accés de les persones afins però menys informades es torna molt important. A més, s'ha de fer superant el discurs del consum individual com a factor de canvi: potenciant eines de consum col·lectiu, avançant en la seva professionalització i escala, és una millor eina, atès que els valors de l'individu s'expressen i es re-afirmen en pràctiques reals de manera molt més efectiva en un col·lectiu que de manera individual i aïllada.

Una segona constatació, és que cal ampliar la mirada. Per exemple, fent una feina d'articulació entre diversos actors, moviments i organitzacions per a superar els límits actuals del consum responsable i cooperatiu i de la ESS en general, i superar l'impuls particular a curt termini que sovint es fan des de diversos àmbits. Cal sortir del nostre territori de confort: aliances amb el comerç independent de barri, les organitzacions de persones consumidores, o les administracions, entre d'altres, que posin al centre la necessitat d'un relat comú sobre el model econòmic que necessitem a mig termini, donarà molta més empemta que projectes de curta durada d'organitzacions concretes. També cal estar atent al context més recent i l'evolució de l'economia general. Per exemple, l'economia digital, que suposa una oportunitat d'acció en el marc del cooperativisme de plataforma i l'economia col·laborativa procomú, que cal explorar i afiançar en aquelles iniciatives que donen es seves primeres passes.

CONSUM COOP.

Cercle de Consum Cooperatiu

Abans d'entrar a valorar l'acció del Cercle de Consum, cal precisar de què parlem quan parlem de consum cooperatiu, o més aviat, què entenem les entitats membres que és o ha de ser el consum cooperatiu. Des del nostre punt de vista, entenem que el concepte de consum cooperatiu inclou:

- Cooperativisme de consum: el consum final que es vehicula mitjançant cooperatives de consumidors i usuaris, generant activitat econòmica i llocs d treball.
- Consum col·lectiu en format cooperatiu: Iniciatives cooperatives que parteixen de l'impuls de la ciutadania en tant que consumidora, però que opten per altres formes jurídiques (cooperatives de treball, integrals, etc.).
- Consum responsable i mercat social: La manera de consumir proactiva des d'una òptica de consum conscient i transformador, que partint de la constatació dels impactes socials, ambientals i culturals del model de consum dominant, tria opcions de consum i finances en entitats d'economia social, solidària i cooperativa.

Cal dir que, en el marc de la convocatòria d'ateneus cooperatius, el cercle de consum cooperatiu s'inserta com a un experiment un tant particular, que és al mateix temps riquesa i dificultat: en primer lloc, perquè es tracta d'un cercle temàtic en lloc de territorial. En aquest sentit, vam decidir que volíem impulsar un cercle que treballés de manera transversal el consum, atès que és una eina de reflexió sobre el model social i econòmic amb molt potencial: en parlar de consum podem parlar de sostenibilitat, bon viure, democràcia, igualtat, etc.

En segon lloc, perquè el foment del teixit econòmic i llocs de treball de qualitat, partint de les necessitats i aspiracions de les persones per transformar l'economia, porta unes lògiques d'intervenció (temps, atenció a la diversitat de participants, suport a la co-ordinació i dinamització, etc.) que potser no són tant necessàries en un acompanyament a (per exemple) tres persones que volen crear una cooperativa de treball i tenen més definit el que volen.

Finalment, com a cercle tenim una tercera particularitat i és que no només ajudem a crear nova oferta: també participem activament en accions (xerrades, fires, esdeveniments, publicacions) per a generar demanda en projectes ja existents, i per tant l'acció sobre l'economia és més panoràmica.

Aquests fets diferencials del Cercle de Consum, els volem defensar perquè entenem que, d'una banda, contribueixen de manera decisiva a la creació de pensament crític en la ciutadania i a generar eines per a l'acció col·lectiva des de la pràctica. També perquè pensem que, per a ampliar l'abast de l'economia cooperativa i el mercat social, és essencial generar demanda. I amb aquesta defensa ha de venir un petició, i és que futures convocatòries tinguin en compte aquests elements diferencials en la definició d'objectius, eixos d'intervenció o indicadors d'assoliment d'objectius.

A la concreció pràctica, hem treballat principalment en tres tipus d'intervencions:

- Treball amb totes aquelles entitats dedicades al consum conscient que actualment no tenen forma jurídica, o bé la tenen sense ser cooperativa. Potenciar un canvi d'escala d'aquells projectes vinculats al consum de béns o serveis, per tal que es puguin consolidar des d'una perspectiva

socioempresarial dins del cooperativisme i a més puguin crear nova ocupació.

Conscienciació a la ciutadania en:

- (a) Altres formes de consum: consum conscient, consum responsable, consum transformador...
- (b) El consum organitzat col·lectivament com a eina de transformació social, de creació d'economia i generació de llocs de treball

Principalment en quatre àmbits temàtics:

- Alimentació agroecològica i ecologia urbana.
- Habitatge cooperatiu en règim de cessió d'ús
- Finances ètiques
- Serveis a les persones: mobilitat, cures...

Les entitats que formen part del Cercle de Consum de Coòpolis són les següents:

Quèviure, Distribuïdora de Mercat Social SCCL

És la primera distribuïdora majorista de consum responsable que ofereix productes ecològics, de comerç just i fets per cooperatives. És, també, un punt de trobada de consumidors organitzats i productors per tal de facilitar i promoure el consum d'uns i la feina dels altres, creant una xarxa d'economia productiva real, fonamentada amb la col·laboració, la confiança i la coresponsabilitat.

FETS, Finançament Ètic i Solidari

És una associació de segon nivell que té com a principal línia d'actuació la difusió de les finances ètiques i solidàries. Desenvolupa projectes educatius als centres educatius, participa i col·labora en campanyes

comunicatives, i promou espais de trobada entre les entitats locals europees i internacionals de finances ètiques. L'any 2009 va impulsar el Segell ETHSI a través de l'Observatori de les Finances Ètiques.

Opcions de Consum Responsable, SCCL

És una plataforma de construcció de mercat social a Catalunya que té com a objectiu incrementar de forma disruptiva el consum, tant privat com públic, en l'espai de l'economia social i solidària. Proporciona eines operatives de consum i compta amb diversos acords d'intercooperació i col·laboració amb cooperatives i entitats del món associatiu, cultural i d'acció social del país. Ha participat a la convocatòria de projectes singulars i a altres accions del Programa Aracoop.

Sostre Cívic, sccl

Treballa en la promoció de les alternatives d'accés a l'hàbitat basades en models del bé comú, assequible i no especulatiu, i per aconseguir una oferta d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a través d'una cooperativa mixta de persones consumidores i usuàries i d'habitatge. Des de fa uns anys promou la creació d'habitatges cooperatius en diversos indrets. La cooperativa compta amb 15 grups actius que promouen projectes arreu del territori català i està fent un treball d'enfortiment, formació i apoderament de nous grups. Ha participat, també, a la convocatòria de projecte singulars.

Resum d'actuacions del Cercle de Consum

14/12/2018	Presentació Guia Consum responsable i ESS per associacions. Calàbria 66
19/12/2018	Cooperativisme de consum alimentari: una fórmula d'èxit. Cinema Zumzeig
18/01/2018	Presentació de l'informe El canvi d'escala, un revulsiu per a la sostenibilitat del cooperativisme agroecològic, realitzat per l'Aresta Cooperativa
31/01/2018	Taller a l'escola Sant Ramon Nonat. Taller Diners a qualsevol preu?
31/01/2018	Visita del Col·legi Sant Ramon Nonat a FIARE. Banca ètica i cooperativa.
09/02/2018	Sessió informativa i de difusió de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús. A Casp 43.
05/03/2018	Consum conscient i ESS: Taller a La Troca. Escola d'adults.
15/03/2018	Trobada impuls supermercat Cooperatiu. Cotxeres de Sants.
14-15/03/2018	Jornada: "Fins on pot arribar el cooperativisme de consum alimentari?" Conjuntament amb el PEAMB i Ajuntament de Barcelona. A Calàbria 66.
16/04/2018	Taller al Centre d'Estudis Prat. Taller Diners a qualsevol preu? Alternatives Cooperatives.
16/04/2018	Visita del Centre d'Estudis Prat a COS Cooperativa.
21/04/2018	Consolidació del grups de consum: Cooperativisme i Consum transformador. Espai 30. La Sagrera.
28/04/2018	Taller el Cooperativisme de Consum: alternatives de consum conscient i transformador. Lleialtat Santsenca.
02/05/2018	Taller pràctic sobre consum cooperatiu i responsable. Escola Municipal 3 Pins.
14/05/2018	Taller pràctic sobre consum cooperatiu i responsable. IES XXV Olimpiada.
14/05/2018	Taller pràctic sobre consum cooperatiu i responsable. IES XXV Olimpiada.
15/05/2018	Taller pràctic sobre consum cooperatiu i responsable. IES XXV Olimpiada.
15/05/2018	Taller pràctic sobre consum cooperatiu i responsable. IES XXV Olimpiada.

18/05/2018	Taller/Taula rodona: Grups de consum i cooperativisme: Situació i reptes de futur, a Coòpolis (trobada amb tots els grups de consum de Barcelona per sensibilitzar en la fórmula cooperativa). A la Lleialtat Santsenca
14/06/2018	Taller sobre Cooperativisme i Consum Responsable. A mares, pares i personal Escola Proa. Escola Proa.
21/09/2018	Visita guiada a l'edifici cooperativa d'habitatges Princesa 49.
06/10/2018 i 20/10/2018	Jornades/taller de formació "Per un habitatge conscient, responsable i crític".
27/10/2018	Com fer un consum sobirà i no morir en l'intent. Taller per a organitzacions. FESC.
28/10/2018	Jornada 48H Open House Barcelona
31/10/2018	Jornada amb prescriptores d'habitatge: Tècnics/ques de les Oficines Locals d'Habitatge

Indicadors

Activitats realitzades: 25

Projectes acompanyats: 10

Insercions a l'economia social, solidaria i cooperativa: 6

Participants: 719

EIX A: DIAGNOSI I VISIBILITZACIÓ de L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA AL TERRITORI

En aquest eix hem reitzat dues accions principals: en primer lloc, hem engegat un procés de diagnosi de l'estat del consum cooperatiu a la ciutat de Barcelona en base als criteris amples citats a apartats anteriors, és a dir, anant més enllà del cooperativisme de consum i centrant-nos en el consum amb format cooperatiu. En segon lloc, hem elaborat un catàleg de 20 bones pràctiques de consum cooperatiu a la ciutat de Barcelona, de les quals s'ha elaborat 3 fitxes complertes per a publicar al web de Coòpolis, amb la intenció d'anar elaborant la resta amb més detall al llarg del curs vinent.

Diagnosi

Pel que fa a la diagnosi, iniciada per l'equip d'Opcions, no s'ha realitzat un estudi exhaustiu degut a que l'abast del fenomen del consum hauria precisat d'una dedicació gairebé exclusiva a aquest estudi, que ens hauria tret oportunitats d'accions amb resultats concrets en acompanyament de projectes e insercions laborals. Per això, hem optat per una primera exploració mitjançant recerca documental, entrevistes a informants clau i observació participant en diversos forums i events, que haurà de continuar el curs vinent de manera més sistematitzada i co-ordinada. No obstant, volem destacar tres punts preliminars d'aquesta exploració:

- Coincidència de moltes fonts en la crisi del petit comerç independent, i no és un fenomen exclusiu de Barcelona. El domini dels canals de venda al

detall per part de la gran distribució o els models de comerç electrònic tipus Amazon, entre les causes esmentades tant per informants com per documents consultats. Si observem l'evolució segons l'Òmnibus municipal, la tendència sembla ser a menys compra en petits comerços especialitzats, que és substituït per supermercats de barri, centres comercials i compra per Internet.

Tot i que pensar en el comerç de barri i consum cooperatiu sembla poc intuïtiu, des de l'òptica del consum responsable s'ha defensat històricament el petit comerç (formes jurídiques a part) com a vertebrador de la vida dels barris, de les relacions de proximitat i de la diversitat en la economia. En aquesta línia es posiciona, per exemple, l'Ajuntament de Barcelona en la seva defensa de l'economia plural (veure per exemple, la Estratègia d'Impuls del Consum Responsable, pàg. 38). En un context sociopolític d'incertesa als barris (pressió turística, gentrificació, tancament de petit comerç), també el veïnatge pot ser un actor en la promoció de barris vius, i aquí pot haver espai per a accions en el marc del consum cooperatiu, i per a l'articulació de diversos actors (ESS, veïns, comerciants, ajuntament, etc.) en revertir les tendències actuals, tal com apuntàvem més amunt.

- Una altra dimensió que hem explorat a nivell de context socioeconòmic és la de les plataformes digitals d'economia col·laborativa, que són també un fenomen que sobrepasa el municipi de Barcelona. Segons PWC, la facturació global de les plataformes digitals podria passar dels \$15,000 milions de 2014 a \$335,000 milions en 2025, una dada a agafar amb cautela però que ens dona una idea del potencial d'impacte en sectors com el turisme (cabdal a Barcelona). Més enllà del que ja s'anomena "economia col·laborativa corporativa", les plataformes digitals basades en valors cooperatius (cooperativisme de plataforma i economia col·laborativa procomú) van fent un camí a la nostra ciutat, des de iniciatives

consolidades com Goteo fins cooperatives de recent creació com Fem Procomuns o Som Mobilitat. Les possibilitats hi son, i podem trobar al nostre entorn europeu exemples que podrien inspirar iniciatives locals, com Fairbnb (allotjament) o Fairmondo (portal de venda online) a Alemanya.

- Finalment, cal destacar el punt d'inflexió en què es troba el sector agroalimentari més vinculat a l'agricultura ecològica i amb òptica de consum transformador. Després d'una dècada (2005-2015) de creixement continuu dels grups de consum, l'estancament actual d'aquest model i l'empemta de la gran distribució està portant a un número creixent de persones i grups a plantejar-se projectes de major escala i professionalització, on es pugui donar servei a centenars o milers de famílies en lloc de a unes pocs desenes, amb models cooperatius. Aquí ens trobem amb projectes relativament recents a Catalunya que estan apostant per una escala d'operacions que permeti atendre en la franja de 100-500 famílies, d'una banda, i projectes amb aspiració de milers de socis com el Food Coop BCN (descripció més abaix).

Bones pràctiques

Des de l'òptica de consum cooperatiu, hem triat un conjunt bones pràctiques que valorem que poden servir d'exemple i inspiració. A nivell metodològic, treballem a partir d'una pre-selecció inicial d'iniciatives que:

- Compleixen criteris de consum cooperatiu
- Operen a Barcelona ciutat, independentment de si la organització que les promou té seu a la ciutat. Aquest segon criteri va en línia amb la consideració del consum cooperatiu com una eina que va més enllà de la generació d'oferta des del cooperativisme de consum, i inclou més

possibilitats de realitzar un consum col·lectiu des del cooperativisme i la ESS.

Hem identificat 22 possibles bones pràctiques a publicar sota aquests criteris, a partir de recerca online, consulta a la base de dades del registre de cooperatives, i observació/participació en events i fòrums. Una vegada fet aquest pas, hem triat 3 que hem valorat tenien interès per començar, i definitivament podien passar el filtre i ser publicades. Aquestes iniciatives han estat redactades segons el formulari de Coòpolis i estan preparades per a publicació:

- L'Economat cap a la Borda: una aliança de cooperativisme de consum alimentari i habitatge col·lectiu (L'Economat Social i La Borda, en l'àmbit de col·laboració/intercooperació).
- Som Mobilitat: la mobilitat cooperativa arriba a Barcelona (Som Mobilitat en l'àmbit Impacte social/mediambiental/cultural).
- La Directa, mitjà cooperatiu (La Directa, en l'àmbit de Transformació en cooperativa).

De les restants, estan en fase d'estudi/redacció 5 cassos més (no vol dir que la seva inclusió sigui definitiva):

- Zumzeig
- COS cooperativa
- Coop57
- El Resolís
- Fem Procomuns

Com a preseleccionades i encara pendents de valoració tenim:

- Katuma, RocaGuinarda, Més Fresques que Un Enciam, Frescoop, Espigoladors, Ca la Rosa i Quèviure en el sector d'alimentació.

Cercle Consum- Coòpolis

- Diari Jornada, Crític i Alternatives Econòmiques en el sector de comunicació.
- Som Energia i Som Connexió en el sector de subministraments.

Enguany l'activitat del cercle de consum ha pivotat molt en l'àmbit de l'alimentació, i és d'esperar que en futures convocatòries sigui una línia de treball permanent, donat que l'alimentació és un dels aspectes que vertebraren els reptes, debats i propostes alternatives de consum que es fan des de la ciutadania. En aquesta línia de treball, s'ha posat èmfasi en la situació actual del cooperativisme i l'activisme de consum agroecològic, agafant com a fil conductor la necessitat de fer accions que puguin fomentar l'augment d'escala de les cooperatives i grups existents o de nova creació, i encaminar-ho a una realitat més professionalitzadora i que pugui arribar a més població. En aquest context hi ha dues jornades celebrades, una de co-organitzada i una altra de pròpia:

Jornada: Fins on pot arribar el cooperativisme de consum alimentari?

14 i 15 de Març de 2018, a Calàbria 66 i Cinemes Aribau.

Organitzada conjuntament amb el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB), Revista Sobirania Alimentària i Ajuntament de Barcelona.

La jornada va incloure la projecció i debat posterior del documental Food Coop (amb director i productor del mateix) el 14 de març, i una jornada de debat i tallers sobre reptes i potencials del cooperativisme alimentari a Barcelona, el 15 de març.

Es pot trobar la documentació de la jornada en els següents enllaços al web del PEMB:

- El programa del 14/03 en aquest [enllaç](#)
- El programa del 15/03 en aquest [enllaç](#)
- Una relatoria del debat del 15/03 en la [notícia](#) publicada posteriorment.

Veure Annex:

A.e.1_Jorncoopaliment_Cartell
 A.e.1_Jorncoopaliment_Signatures
 A.e.1_Jorncoopaliment_foto1
 A.e.1_Jorncoopaliment_foto2

Xarxes:

<http://xarxanet.org/ambiental/noticies/fins-pot-arribar-el-cooperativisme-alimentari>

Veure Annex:

A.e.2_Jorngrupsconsum_Cartell
 A.e.2_Jorngrupsconsum_Firmes
 A.e.2_Jorngrupsconsum_Foto1

Xarxes:

<https://bcn.coop/event/trobada-grups-consum/>

VISIBILITZACIÓ

Aquest any hem iniciat una primera aproximació a la publicació d'articles divulgatius i d'opinió des del Cercle de Consum, en col·laboració amb el portal Opcions.org - de la cooperativa agrupada en el cercle de consum, Opcions SCCL- , que s'adreça a un públic de persones

consumidores que volen conèixer alternatives de consum, i tenen interès en ESS i cooperativisme. Els articles que hem publicat en el marc d'aquest col·laboració son:

1. La mida sí que importa (per transformar l'economia)

Enllaç: <http://opcions.org/opinio/mida-importa/>

Autor: Toni Lodeiro

Data Publicació: 05/04/2018

2. Supermercats cooperatius: eferescència de projectes

Enllaç: <http://opcions.org/consum/supermercats-cooperatius-efervescencia/>

Autor: Toni Lodeiro

Data Publicació: 26/07/2018

3. Comerços cooperatius: una realitat plural

Enllaç: <http://opcions.org/consum/comercos-cooperatius/>

Autor: José M. Alonso

Data Publicació: 29/10/2018

REPTES DE FUTUR

De manera succinta, els reptes de futur per a aquest eix de treball son:

- (1) Enxarxar-nos més amb el territori de Barcelona ciutat
- (2) Identificar més elements rellevants de manera que puguem construir una diagnosi més completa.
- (3) Ampliar les bones pràctiques detectades i publicades, cobrint el màxim de sectors productius, àmbits de les bones pràctiques i eixos estratègics.
- (4) Ampliació i millora de la diagnosi del consum cooperatiu a Barcelona.
- (5) Millorar la coordinació entre el Cercle de Consum i la resta de l'equip tècnic de Coòpolis en aspectes de comunicació i construcció de relat. En aquest sentit, una proposta ja plantejada per al nou curs és que la coordinació del Cercle de Consum estigui present al Coòpolis (Can Batlló) una vegada a la setmana.

EIX B: CREACIÓ DE COOPERATIVES

Les accions de suport a la creació i desenvolupament de projectes de consum cooperatiu s'han desenvolupat des de diferents pràctiques complementàries. D'una banda, a l'inici del curs vam començar la diagnosi del context socioeconòmic, que ens ha aportat elements de valor per a anar a buscar col·lectius de persones interessades o ja actives en el desplegament d'un projecte cooperatiu des del consum. D'altra banda, i de manera constant, prenem molta atenció als anàlisis, debats i propostes en el sector de l'economia social i en espais de possible hibridació (no tant centrats en la ESS, però amb visions compartides), ja sigui a esdeveniments, publicacions periòdiques, o mantenint actives subscripcions a una vintena de llistes de correu. També realitzem propostes d'accions públiques, o ens hi sumem i donem suport en la fase de preparació. S'ha de dir que Barcelona és una ciutat molt dinàmica i emprenedora, i que en ser el primer any de vida del cercle de consum, segurament la probabilitat de trobar oportunitats d'acció en aquest eix ha estat alta. Tanmateix, la dificultat d'encaix del consum cooperatiu (conceptual i metodològicament) amb alguns dels eixos definits a la convocatòria d'ateneus cooperatius, i les oportunitats que l'entorn ha anat oferint, ens ha portat a donar-li més pes a aquest eix que a altres. Específicament amb l'eix D, hem realitzat en la pràctica una compensació d'hores i càrrega de feina, trasvasant esforços de l'eix D al B per tal de realitzar una acció transformadora allà on hem valorat que podia donar millors resultats.

Els acompanyaments amb suport tècnic extern s'han realitzat en col·laboració amb cinc entitats: Labcoop, Coop de mà, Facto, Matriu i Nusos. En funció de les necessitats de cada projecte acompanyat, els perfils dels participants, el grau de desenvolupament del projecte, etc. s'ha valorat que l'acompanyament el faci una entitat o una altra segons la especialitat de cada una.

A continuació enumerem els projectes que s'han acompanyat:

1) Katuma	Projecte de cooperativa de serveis en l'àmbit de l'alimentació agroecològica
2) Can 70	Acompanyament al projecte de cohabitatge per la gent gran situat a la ciutat de Barcelona.
3) Associació per l'Impuls del Supermercat Cooperatiu i el Mercat Social	Projecte per a la creació d'un (o més) Supermercats cooperatius agroecològics
4) Som Provisionals	Projecte de Serveis en l'àmbit de l'acompanyament i gestió de la mort
5) Som La Clau ecologia i transformació social	Projecte d'ecologia urbana i educació sostenible
6) Som Mobilitat	Projecte d'implantació i consolidació territorial a la ciutat dels grups de Som Mobilitat
7) Economat Social cap a la Borda	Projecte de Consolidació d'aquesta cooperativa, obertura de nous mercats i nova activitat
8) Rurals	Cooperativa d'habitatge en règim de cessió d'ús
9) Roquetes	Cooperativa d'habitatge en règim de cessió d'ús
10) Cooperativa banca ètica	Projecte de cooperativa d'alumnes.

B1. Accions de sensibilització o dinamització i assessorament per a la creació o creixement

B1.a Accions per a la creació de diferents classes de cooperatives

S'han realitzat dues accions dins dels àmbits temàtics que hem prioritzat enguany, en aquest cas alimentació i habitatge.

Sessió sobre Cooperativisme de consum alimentari: una fórmula d'èxit.

19/12/2017, Cinema Zumzeig

La jornada va consistir en la projecció del documental Food Coop, que mostra el potencial del cooperativisme de consum alimentari a aquesta iniciativa d'Estats Units, seguida d'un taller sobre com crear una cooperativa de consum agroecològic al nostre context. Van assistir-hi 73 persones a la projecció segons screen.ly.

Sessió informativa i de difusió de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús.

09/02/2018, a Grup Ecos (Casp 43)

Es va realitzar un taller informatiu i obert per a les persones interessades, que vulguin conèixer i que vulguin aprofundir sobre el Model de Cessió

d'Ús (MCU) i conèixer en particular com s'organitza l'activitat de la cooperativa Sostre Cívic.

B1.b Organitzacions de tallers de sensibilització o dinamització

S'ha realitzat dues accions en l'àmbit del consum alimentari:

Taller d'impuls: muntem un supermercat cooperatiu?

15/03/18, cotxeres de Sants.

Aquest taller va ser un dels esdeveniments de més concurrència del 2018. En paral·lel a les jornades de 14 i 15 de març, co-organitzades amb altres actors, un petit grup inicial de persones motivades van proposar realitzar una trobada oberta al públic, on poguer prendre la temperatura a la proposta de muntra un supermercat cooperatiu inspirat en Park Slope Food Coop, l'iniciativa protagonista del documental Food Coop.

Des del Cercle de Consum ens vam integrar a aquest equip (unes 15 persones) i vam col·laborar en la preparació i execució de la trobada, que va comptar amb la participació de més de 200 persones, i va consistir en una breu presentació prèvia i un espai de debat per grups temàtics (viabilitat econòmica, model i governança, criteris de compres, malbaratament alimentari, comunicació i sistemes). Aquesta trobada va significar, a la pràctica, la creació d'un grup promotor que ha continuat actiu des d'aleshores, amb l'acompanyament del Cercle de Consum.

Taller pràctic: El Cooperativisme de Consum: alternatives de consum conscient i transformador 28/04/2018, la Lleialtat Santsenca

Aquest taller es va realitzar amb una metodologia eminentment pràctica, basada en una dinàmica de pregunta-resposta de qüestions per part dels assistents, en torn a la temàtica del consum responsable i cooperatiu. A partir de les preguntes plantejades, que queden reflectides visualment a una pissara o pantalla, es van donant respostes pràctiques i elements teòrics i de context per tal de fomentar no sols la resolució de dubtes concrets als assistents, però també la presa de consciència sobre el model econòmic, la participació de la ciutadania com a consumidors, el model cooperatiu, la democràcia en el si de les organitzacions, etc.

En aquest taller en concret es van recollir preguntes i respostes sobre cerca d'alternatives (i en concret l'eina Pam a Pam), residu zero, la Xarxa de Consum Solidari, el preu dels aliments ecològics, la practicitat de la compra en supermercat, com fer un consum conscient de roba, alternatives de consum en l'àmbit energètic i de telefonia, banca ètica, la diferència entre camp i ciutat a nivell d'oportunitats, la importància del context (el cas del cotxe) o l'habitatge cooperatiu.

Xarxes:

<https://www.facebook.com/events/168616873853480/>

https://bcn.coop/event/2164/consum_abril/

<http://fets.org/event/5241/?lang=es/feed//>

B1.c Tallers de consolidació per a projectes ja existents

Els tallers realitzats en aquest apartat han apostat, en ambdòs casos, per debatre possibilitats d'escalar projectes en l'àmbit del cooperativisme de consum agroalimentari, un sector on conviuen iniciatives de petita escala poc o res professionalitzades, amb formes jurídiques diverses. L'informe de l'Aresta cooperativa, combinat amb altres recursos com el documental Food Coop, o publicacions com l'informe Arran de Terra amb indicadors de sobirania alimentària a Catalunya (aquest darrer, més cap al final de curs) ha estat un bon punt de partida per a provocar reflexions i debats en el si d'aquest sector, que puguin derivar a curt i mig termini en processos de creació o canvi d'escala en el sector agroalimentari cooperatiu.

Taller: Presentació de l'informe El canvi d'escala, un revulsiu per a la sostenibilitat del cooperativisme agroecològic, realitzat per l'Aresta Cooperativa.

18/01/2018, Grup Ecos (Bailen 5)

Xarxes:

<http://xes.cat/esdeveniment/presentacio-linforme-canvi-descala-revulsiu-sostenibilitat-del-cooperativisme-agroecologic/>

<http://www.rocagales.cat/presentacio-de-lestudi-el-canvi-descala-un-revulsiu-per-la-sostenibilitat-del-cooperativisme-agroecologic/>

Taller: Consolidació del grups de consum: Cooperativisme i Consum transformador. 21/04/2018, Espai 30 (La Sagrera)

Xarxes:

<https://bcn.coop/event/cooperativisme-i-consum-transformador-experiencia-food-coop/>

<https://repera.wordpress.com/2018/04/17/documental-food-coop/>

B1. Acompanyaments

La naturalesa dels acompanyaments

Des de l'òptica del consum cooperatiu, i deixant a un costat la sensibilització i la generació de demanda en cooperatives existents, l'escenari que ens trobem per definició és el d'acompanyar projectes de consum col·lectiu, que tenen en comú un nombre alt de de persones que son, o aspiren a ser, consumidors sota el paraigua d'un dispositiu de consum cooperatiu. Aquí ens podem trobar situacions bastants diverses en funció de diversos factors:

- Nombre de persones que participen en el projecte
- Experiència i coneixements en l'àmbit del cooperativisme/ESS, i del sector productiu on es vol operar
- Trajectòria i rodatge conjunt: podem trobar entitats que ja tenen un model de treball i una cultura organitzacional compartida, però també persones que acaben de conèixer-se en torn a una idea comuna.
- Grau de definició del que es vol fer
- etc.

Així, en el millor dels casos, podem trobar projectes per a acompanyar que ja son cooperatives de consumidors i usuaris amb personal propi i precisen un tipus d'acompanyament per a créixer en nombre de socis, o per a desenvolupar línies d'acció noves, i la interlocució es fa amb una o dues persones de l'equip tècnic. Però potser l'escenari és una cinquantena de persones amb un interès comú, però amb coneixements i maneres de fer diferents, que no es coneixien d'abans i a on ni hi ha cap estructura de participació, lideratge, o rols definits. En aquest segon tipus d'acompanyament, la possibilitat de tensió interna (especialment projectes que generen expectatives altes) no és menor, i la primera tasca que cal fer és crear un espai de confiança, de coneixement mutu, definició bàsica del projecte que pugui consolidar el grup de participants abans d'entrar a plans d'empresa, constitució de cooperativa i entrar en fase operativa. Com a conseqüència, si ens situem més en la segona tipologia d'acompanyaments que en la primera, el temps de cocció és molt superior al cicle anual d'acció de l'ateneu cooperatiu.

Resum dels acompanyaments

Des d'octubre de gener fins a octubre de 2018 s'han acompanyat 10 projectes de diferent naturalesa:

1. Àmbit agroalimentari: Katuma, Supermercat Cooperatiu i l'Economat Social.
2. Àmbit dels Serveis: Som Provisionals, Som mobilitat.
3. Àmbit educatiu i medi Ambient: Som La Clau.
4. Àmbit Habitatge: Rurals, Roquetes, Can 70.
5. Àmbit Finances ètiques: Cooperativa de finances ètiques escolar.

Per tipologia d'acompanyament, serien:

- I. Nova creació (Eix B): Katuma, Rurals, Roquetes, Som Provisionals i Can 70
- II. Consolidació (Eix B): L'Economat Social, Som Mobilitat
- III. Transformació a cooperativa (Eix C): Som La Clau
- IV: Relleu cooperatiu (Eix D): Supermercat cooperatiu
- V. Cooperativa d'alumnes (Eix F): Finances ètiques a l'escola

L'únic projecte acompanyat que ha arribat a constituir-se com a nova cooperativa a dins del marc temporal de la convocatòria és Katuma SCCL, cooperativa de serveis.

Projectes XL

Els projectes XL són aquells que per les seves característiques preveiem que sobrepassen les 30 hores d'assessorament previstes al llarg de l'itinerari d'acompanyament pensat inicial per a la constitució de projectes. Els motius són de caire diferent segons el projecte, per la seva complexitat en l'estructura societària (gran nombre de sòcies treballadores i col·laboradores, traspàs d'actius entre entitats, etc) pel seu interès estratègic com a articulador de l'Ateneu cooperatiu o la XAC o pel seu impacte al model socioeconòmic de la ciutat.

Els projectes XL acompanyats han estat els següents:

- Supermercat cooperatiu
- Som Provisionals

Supermercat Cooperatiu (Relleu Cooperatiu. Nova Creació)

Aquest projecte s'ha endut bona part de les energies i activitat del Cercle, dedicant-hi hores de professionals experts per part de la cooperativa Labcoop SCCL (20h), i del personal propi de les cooperatives agrupades al Cercle de Consum. Ha estat un projecte estratègic i una línia de treball tant en l'àmbit del Relleu cooperatiu com el de la Sensibilització. I de ben segur, que continuarà essent una de les línies estratègiques de properes convocatòries.

El projecte ha eclosionat amb el sorgiment d'un moviment col·lectiu que des del 15 de març de 2018 (fruit del taller multitudinari d'assistència que va realitzar el Cercle) treballa per a impulsar el primer supermercat cooperatiu a la ciutat.

Aquest procés s'ha forjat a través de l'autoorganització de persones voluntàries, de perfils molt diversos i amb experiències prèvies sobre cooperativisme, organització, metodologies participatives i gestió de conflictes, entre altres.

El supermercat cooperatiu és una iniciativa socioempresarial basada en l'economia social i solidària (ESS, específicament sota la forma jurídica de la cooperativa, on les persones i/o entitats sòcies en són copropietàries), i amb criteris de funcionament agroecològics, comunitaris, sostenibles i democràtics.

El seu objectiu últim és contribuir a impulsar un sistema agroalimentari basat en l'agroecologia i la sobirania alimentària a través de:

- Apostar per la justícia social, tant en l'accés a l'alimentació de qualitat per part de la majoria de la població (amb preus accessibles) com en la promoció de condicions dignes de les persones productores i treballadores. També en la mirada cap a les situacions diverses de les

persones i on hi té cabuda una atenció cuidada en les necessitats individuals i col·lectives i productes d'origen divers.

- Minimitzar els impactes negatius que genera el sistema agroalimentari al medi ambient establint criteris de compra que prioritzin els productes ecològics, de proximitat (circuitos curts de comercialització), la qualitat, la minimització de residus i del malbaratament alimentari.

- Fomentar l'àmbit comunitari, com a espai de trobada i pràctica d'una organització inclusiva i de caràcter horitzontal i de cooperació.

- Contribuir a les experiències exitoses de l'economia social i solidària, com a model jurídic i amb una gestió democràtica, on es prioritza el benestar de les persones i el medi ambient pe davant del lucre, i on les persones i/o entitats sàcies participen en la gestió i en la presa de decisions, en la que la responsabilitat és compartida.

El supermercat cooperatiu és per a la ciutadania, en la seva amplitud de diversitats. Tanmateix, en la seva definició i funcionament és clau identificar i considerar especialment a col·lectius concrets per tal d'atendre millor les necessitats i característiques de cada un d'ells, com poden ser:

- Cooperatives de consum agroecològiques.
- Persones usuàries de botigues de productes ecològics i/o de proximitat.
- Col·lectius amb situacions complexes (recursos econòmics escassos, famílies monomarentals, persones migrant, persones amb problemes de salut que requereixin d'una alimentació específica, usuaris del banc d'aliments, etc.)
- Iniciatives productores (pagesos i pageses, transformació del producte, etc.) agroecològiques i de proximitat.
- Empreses de distribució coherents amb els valors del supermercat cooperatiu.

- Consumidors majoritaris (menjadors escolars i/o socials, restaurants, bars, etc.).
- Altres agents socials, institucionals, públic i privats relacionats amb el mon de sobirania alimentària, economia social, cooperativisme, la salut pública, sostenibilitat ambiental, menjadors escolars i/o comunitaris, mercats.

Per part de la Cooperativa LabCoop s'ha realitzat 20h d'acompanyament grupal en quan a dinàmiques, visió i missió:

Abril (4h)

- Definició de l'encàrrec.
- Presentació de la proposta d'acompanyament al grup de treball de governança i al grup impulsor general.

Maig (12h)

- Facilitació i acompanyament al grup de treball de governança, per a elaborar una proposta d'estructura i sistema de presa de decisions.
- Facilitació de la sessió de treball sobre la visió del projecte. Posada en pràctica dels avenços del grup de treball de governança. Debat i decisió sobre la presentació a la convocatòria "Impulsem el que fas"

Juny-Juliol (4h)

Presentació dels resultats de la jornada de visió i la proposta de governança resultant al Grup Impulsor.

Trobada de tancament i valoració.

Per part de l'equip tècnic del Cercle de Consum, s'estimen les hores d'acompanyament al projecte en un total de 100 hores, distribuïdes de la següent manera:

- Trobada inicial: Preparació, dinamització i relatoria de la trobada inicial a Cotxeres de Sants de 15 de març
Març: 15h

- Dinamització: reunió de grups de treball i plenaris, preparació de documentació, comunicació quotidiana, interlocució amb externs, etc.

Març-octubre: 30h

- Finançament: discussió i dinamització debats, co-elaboració dels projectes i pressupostos, presentació, supervisió general.

Abril-maig, octubre: Impulsem el que fas 20h

Setembre-octubre: Projectes singulars 15h

- Model organitzatiu: acompanyament en la definició del model organitzatiu del col·lectiu en els primers mesos, i encaix de l'associació.

Juny-setembre 15h

- Informe final: redacció i plenari de tancament del curs, valoració de la feina feta, reptes i oportunitats, incloent-hi rol del Cercle de Consum i acompanyament de Labcoop.

Juliol 5h

Resultat final acompanyament i reptes de futur:

Els aspectes que valorem que s'han de destacar de l'acompanyament:

- Estabilització del col·lectiu impulsor, des de les 80 persones inicials, a un grup motivat i estable d'unes 25-30 persones, creant un espai de confiança i teixint -lentament- una cultura de treball conjunta.

- Concreció d'un model organitzatiu en el qual es combini la democràcia interna i la eficiència operativa.

- Elaboració d'un pla de treball per al curs 18/19, amb intenció de consolidar el col·lectiu impulsor, ampliar la base social, concreció del model de supermercat que es vol crear, i constituir a la tardor de 2019 la cooperativa que l'operi.

- Creació d'una associació, l'Associació per a l'Impuls dels Supermercats Cooperatius i el Mercat Social, que permeti assolir la massa crítica, finançament i xarxa de relacions per a construir el projecte de supermercat.

- Establiment d'una relació de qualitat amb diversos agents socials de Gràcia, amb vista a la possibilitat d'optar a un local al mercat de l'Abaceria.

- Obtenció de finançament. L'Associació ha presentat i guanyat una subvenció a la convocatòria 2018 de Impulsem el que fas de l'Ajuntament de Barcelona per import de 35,000 €, i ha presentat projecte també en la Modalitat A de la subvenció de Projectes singulars de la Generalitat de Catalunya, juntament amb altres entitats del territori.

- Participació en diversos forums i debats, i en concret en la FESC, Fira d'Economia Solidària de Catalunya, 2018.

A partir d'aquest gener es preveu que l'associació ja tingui dues persones contractades, que hauran d'implementar junt amb col·lectiu impulsor el pla de treball 18/19, i es preveu que en el període d'un any es constitueixi la Cooperativa.

Per aquesta raó, durant la propera convocatòria continuarem impulsant i seguint de prop el projecte així com la línia de treball dels Supermercats Cooperatius.

Som Provisionals (Nova Creació)

Som Provisionals és un projecte que neix per donar resposta a la necessitat d'uns serveis funeraris que respectin les persones i el medi ambient

L'any 1997 es va liberalitzar el mercat funerari a la ciutat de Barcelona i a Catalunya. Aquest fet, que havia de fomentar la competència, una oferta

variada i un preus ajustats, ha desembocat en un oligopoli, a Barcelona, que ofereix uns preus molt per sobre de la mitjana de Catalunya i Espanya.

No es fàcil prendre decisions davant la mort d'un familiar, i menys quan els terminis que marca la llei per desfer-se d'un cadàver no ajuden gaire. Si, en aquest moment difícil, hi sumem els casos de males pràctiques de les empreses funeràries, com la manca d'informació, de transparència i de respecte per les voluntats i creences de les persones, ens trobem en un terreny adobat per prendre decisions precipitades i gastar més diners del necessari. De fet només estem obligats a comprar el fèretre i contractar el transport i les disposicions finals (enterrament, incineració o immersió en alta mar). I obligats per unes lleis que no tenen cap fonament científic. Fonament que tampoc existeix per a unes pràctiques amb un elevat cost ambiental.

A més de tot això cal sumar que, des de fa dècades, vivim allunyats de la mort, com si fos quelcom que no té res a veure amb nosaltres, perdent tota una sèrie de tradicions que ens ajudaven a conèixer amb ella. Aquest allunyament, aquest tabú, ha afavorit que les empreses funeràries vinguin tota una sèrie de serveis que encareixen el cost dels funerals i ens mantenen ben lluny de la mort.

Ens trobem, en definitiva, davant d'una necessitat bàsica de la que, com d'altres, se'n fa negoci. El lucre, doncs, passa a ser el principal objectiu de les empreses funeràries, en un àmbit de cura de les persones on el que cal és una sensibilitat extrema. Vist això, queda clar que necessitem un canvi del mercat funerari.

Som provisionals es proposa com a plataforma per afavorir aquest canvi amb la idea de ser un moviment, en la línia dels altres projectes "Som" (Som Connexió, Som Energia).

Aquest nou model ha d'afavorir:

- Preus ajustats, preferiblement sense ànim de lucre
- Garantir la transparència i els drets dels consumidors
- Respectar les voluntats i creences de les persones, tractant-les amb la sensibilitat que cal
- Minimitzar l'impacte ambiental

Per tot això, els impulsors s'han proposat un projecte que comenci a donar els primers passos a partir de:

- Reunir un grup de persones interessades, el més gran possible
- Generar idees per impulsar aquest canvi

Acompanyament

S'han realitzat 30h d'acompanyament des del Cercle de Consum amb col·laboració amb la LabCoop SCCL, que resumim aquí:

5/07: Formalització de l'encàrrec i definició de l'acompanyament (2h)

12/07: Definició de les sessions de treball, objectius de l'acompanyament i calendari (2h)

19/07: Definició del grup motor, visió, missió i valors. Planificació ronda de contactes durant els mesos de juliol i agost (2h).

30/08: Redefinició del grup motor. Canvi d'estratègia i adaptació de l'acompanyament. Preparació FESC (3h)

6/09: Sessió marc legal i jurídic (4h).

13/09: Governança i elements de comunicació interna (4h).

20/09: Sessió seguiment general i concreció d'aspectes de governança (3h).

27/09: Model de negoci, viabilitat i prospecció (4h)

27/10: Sessió de presentació a la FESC (3h)

31/10: Tancament de l'acompanyament i continuïtat del projecte (3h)

Resultat final acompanyament i reptes de futur:

1. Configuració i impuls del grup impulsor del projecte:

- Acompanyament en els diferents moments de concreció i definició del grup motor.
- El projecte compta amb un grup motor consolidat format per tres persones que s'han dotat de pràctiques espais adients i canals de comunicació.
- Exploració dels següents aspectes:
 - Motivacions i passió de les persones implicades.
 - Necessitats que es volen cobrir individuals i col·lectives i quines implicacions.
 - Recursos, energies i dedicacions del grup.
 - Valors que necessitem i valors que compartim col·lectivament.
 - Similituds i diferències d'interessos i de vincles: persones físiques i jurídiques que hi participen activament, que aspiren a incorporar-se, que aporten recursos però no participen de l'activitat, etc.

2. Definició d'una estructura i governança del projecte:

- Moments i fases per la incorporació al projecte i previsió d'altres implicacions que afavoreixin l'apropiació del projecte.
- Exploració de les capacitats, competències i habilitats clau del grup
- Estructura organitzativa, governança i presa de decisions: tasques, espais de trobada.
- Canals de comunicació interna i externa.

3. Identificació del model de negoci i viabilitat

- Definició inicial del pla d'empresa o pla de viabilitat i sostenibilitat per a la primera fase del projecte. Concreció mitjançant l'eina del CANVAS.
- Anàlisi i valoració de diferents escenaris de models de negoci i de la seva viabilitat.
- Aspectes jurídic-fiscals

- Legislació vigent i marc normatiu dels serveis a l'acompanyament a la mort.
- Definició de la forma societària.
- Aspectes econòmics i financers:
 - Estructura d'ingressos i despeses imaginada, quotes mínimes, capital social, recursos de finançament futurs, coherència i consistència del projecte, etc.
 - Model de negoci i prospecció de futur

4. Presentació pública del projecte a la FESC 2018

La presentació del projecte de Funerària Cooperativa a la FESC 2018 conjuntament amb el monogràfic de la Revista Opcions de l'Octubre.

Com es pot observar es tracta d'un projecte de molt llarg recorregut, que encara no té cap tipus de fórmula jurídica però que ha aixecat molt interès i expectatives. Per aquesta raó, es planteja realitzar una anàlisi exhaustiu de les necessitats i establir un pla de treball per a la propera convocatòria que condueixi a la constitució de la Cooperativa.

Acompanyaments cap a la nova creació de Cooperatives

Hem acompanyat un total de 5 projectes de creació de noves cooperatives, en tots els casos, són projectes que articulen una massa important de persones i fins i tot col·lectius, fet que (com ja hem explicat anteriorment) requereix d'uns tempos i unes dinàmiques més llargues.

D'aquests 5 projectes, 1 s'ha constituït formalment com a Cooperativa de Serveis.

Katuma, SCCL

Projecte impulsat per diferents grups de consum i petits productors/res de proximitat per oferir un servei de plataforma tecnològica que permeti vendre (els uns) i comprar (els altres), el producte agroecològic. Es tracta d'un projecte de cooperativisme de plataforma emmarcat dins del consum agroecològic.

El col·lectiu Katuma fa més de dos anys que està treballant per a tenir a punt l'eina i constituir la cooperativa i ha sigut amb l'empenta de l'assessorament realitzat des del Cercle de Consum, que s'ha pogut concretar, finalment.

Katuma, es va constituir formalment, el passat 16 d'octubre del 2018.

Hores d'acompanyament: 30h

L'acompanyament ha sigut de naturalesa tècnica i experta, realitzada per part de Facto Assessors, SCCL en el marc del Cercle de Consum, i ha consistit en:

11/05/2018: Traspàs d'informació i preparació inicial del pla econòmic (2h)

28/05/2018: Treball del preu de cost dels productes (2h)

04/06/2018: Treball del pla de viabilitat de la cooperativa (4h)

11/06/2018: Treball de l'estructura de finançament de la cooperativa (4h)

18/06/2018: Sessió formativa sobre els estatuts socials d'una cooperativa (4h)

25/06/2018: Proposta dels estatuts socials (4h)

02/07/2018: Revisió definitiva i tancament dels estatuts socials i elaboració de l'acta fundacional (2h)

09/07/2018: Presentació del pla econòmic de Katuma a l'Assemblea (2h)

02/10/2018: Elaboració del Reglament de Règim Intern (4h)

16/10/2018: Realització de certificacions i acompanyament a la signatura de les escriptures notariales (2h)

Acompanyament a projectes cooperatius d'habitatge en cessió d'ús

Des del Cercle de Consum, gràcies a la participació com a entitat agrupada de Sostre Cívic, hem gaudit del procés i metodologia pròpia d'acompanyament a grups de persones sòcies que promouen o volen promoure nous projectes d'habitatge que ha desenvolupat Sostre Cívic.

S'han dut a terme processos d'acompanyament a diferents grups que, de manera participada, desenvolupar un projecte d'habitatge col·lectiu, facilitar a aquests el suport tècnic necessari, i així apoderar-los perquè puguin organitzar-se i posar-los en marxa. Es treballa perquè la pròpia organització pel desenvolupament del projecte ja sigui un treball per anar assolint l'autonomia i cohesió de grup necessaris pel bon funcionament de la convivència i del projecte, i per la definició de la viabilitat del projecte (a nivell econòmic, urbanístic, arquitectònic, de grup). Es combina un procés d'acompanyament multidisciplinar als grups, coordinat des de l'equip tècnic de Sostre Cívic, que té una visió i coneixements amplis en l'acompanyament i suport a grups en els diferents àmbits, i en què també participen equips o professionals experts en determinats moments.

Els processos d'acompanyaments defineixen la periodicitat de les seves reunions i trobades, en funció del moment del procés en què es troba cada grup, així com del ritme i disponibilitat que aquests grups es plantegen.

En aquest sentit, el grup de Rurals, ha dut a terme 16h de sessions facilitades per Matriu (que ha destinat també hores de treball a la coordinació, preparació de sessions i elaboració de materials), i 18h de seguiment amb l'equip tècnic de Sostre Cívic.

Pel que fa al grup de Roquetes - Cirerers, hi ha hagut un procés d'acompanyament per part de l'equip de Matriu a la cohesió del grup i presa de decisions col·lectives (22h de facilitació), així com també, la participació de l'equip tècnic d'arquitectura (Celobert) que ha dut a terme diverses sessions de treball amb el grup de persones que seran les usuàries d'aquest projecte d'habitatge cooperatiu, per a la definició dels espais i usos del futur edifici. Des de Sostre Cívic es facilita suport en el desenvolupament, seguiment i coordinació del projecte en les seves diverses vessants (2h mensuals de mitjana).

Per al grup d'habitatge Cooperatiu per a gent gran Can 70, s'ha realitzat un acompanyament consistent en la organització, suport i acompanyament d'una prova pilot per impulsar un cohabitatge sènior a la ciutat de Barcelona. Han sigut 30h d'acompanyament de l'equip tècnic de Sostre cívic vinculat al Cercle de Consum amb l'objectiu de realitzar el projecte de prova pilot amb un grup ja consolidat que porta temps treballant per definir aquesta proposta per aconseguir, en un any, definir les seves necessitats i voluntats, plantejar una proposta dels perfils d'atenció, estudiar diferents oportunitats (en solars o edificis existents) i proposta arquitectònica amb estudi de viabilitat econòmica.

El procés d'acompanyament estableix, a banda de les sessions d'acompanyament, assessoria i consultoria amb els tècnics implicats, un itinerari formatiu pels membres dels grups i de seguiment del projecte, per tal de desenvolupar, pas a pas, els diferents projectes d'habitatge que es duen a terme.

Grup Rurals

a) El projecte de convivència

- a.1) Gestió de grup (consolidació del grup i finalització de definició dels interessos i necessitats comuns)
- a.2) Gestió interna (gestió econòmica i cooperativa, sistemes d'autoorganització, gestió de recursos, dinàmiques de consum...)

b) El projecte d'hàbitat

- c.2) Cerca de patrimoni (solars buits i/o edificis en desús)
- c.3) Disseny de l'hàbitat, els espais i el tipus d'arquitectura del projecte

Grup Roquetes

a) El projecte de convivència

- a.1) Gestió de grup (consolidació del grup i finalització de definició dels interessos i necessitats comuns)
- a.2) Gestió interna (gestió econòmica i cooperativa, sistemes d'autoorganització, gestió de recursos, dinàmiques de consum...)

b) El projecte de comunitat

- b.1) Projecte comunitari relacionat amb el context i entorn sociocultural amb el que conviurà el grup

c) El projecte d'hàbitat

- c.1) Elaboració dels estudis de viabilitat econòmica i cerca del finançament necessari
- c.2) Disseny participatiu de l'hàbitat, els espais i el tipus d'arquitectura present en el projecte

Grup Can 70

1a ETAPA

1. Sessió de treball participatiu sobre “Visió del grup”. Treball sobre els valors i objectius compartits, línies vermelles, etc.
2. Sessió de treball participatiu sobre “Organització interna”. Presa de decisions, governança, implicació i participació, etc.
3. Sessió de treball participatiu sobre “Quin projecte volem” Espai de debat i indagació sobre espais personals i comuns, usos dels espais, necessitats econòmiques i d’altres tipus, recursos que disposem, etc. Tenir de referència altres projectes en funcionament.
4. Sessió de Formació Bàsica sobre plantejament econòmic del projecte a SostreCívic.
5. Sessió de Formació Bàsica sobre Arquitectura i Hàbitat.
6. Sessió formativa sobre els Estatuts de SostreCívic.

2a ETAPA

1. Sessió de treball participatiu sobre “Les relacions en el grup i els conflictes”: Sessió de caràcter principalment formatiu, per a compartir un marc i eines, així com per aprofundir en les relacions en el grup.
2. Sessió de treball participatiu sobre “Treball de cures”. Sessió de treball per aprofundir amb la metodologia grupal de les cures i model d’assistència que es planteja en la vellesa.
3. Sessió de treball participatiu sobre “Procés d’envelliment i acompanyament en aquesta etapa de vida”.
4. Sessió de treball participatiu sobre “Aprofundiment en Visió del grup + organització interna”
5. Sessió de treball participatiu sobre “Definició de programa funcional del cohabitatge”. Recollida d’informació amb enquestes per Unitat de Convivència, elaboració del programa i sessió de validació de

6. Jornada de debat/taula rodona amb la participació de persones expertes i oberta a la població sobre el procés d’envelliment, acompanyament i sistema d’atenció a la gent gran.

3a ETAPA

1. Estudi de la viabilitat del projecte segons un estudi de prospecció patrimonial a la ciutat de Barcelona i rodalia. Inclou els següents passos:

- A. Anàlisi de les condicions actuals dels habitatges amb serveis per a gent gran implantats en sòl dotacional a la ciutat de Barcelona
- B. Encaix legal de la idoneïtat de desenvolupar cooperatives d’habitatge en cessió
- C. Anàlisi de les condicions / restriccions que caldrà imposar al model cooperatiu per tal de fer compatible la implantació en sòl dotacional
- D. Localització dels sòls dotacionals existents a la ciutat de Barcelona i ciutats properes
- E. Acompanyament a reunions amb aquells ajuntaments amb qui es consideri
- F. Estudi de possibilitat d’inclusió del programa funcional als solars identificats a les reunions que semblin interessants

2. Elaborar un pre-estudi de viabilitat econòmica d’un edifici amb el programa funcional.
3. Sessió de Formació Bàsica sobre Economia solidària. Introducció als conceptes bàsics del cooperativisme i el seu funcionament, vincle entre habitatge, cures i l’Economia Social i Solidària.
4. Formació sobre habitatge saludable

4a ETAPA

1. Sessió de treball participatiu sobre “Presentació de conclusions i

validació del pre-estudi de viabilitat”. Encaix de l'estudi de prospecció patrimonial, pre-estudi de viabilitat econòmic amb el programa funcional.

2. Sessió de treball participatiu sobre la definició en profunditat del projecte de cohabitatge a altres nivells: Convivència, cures i atenció a l gent gran, serveis comuns, grau d'autogestió i contractació externa, etc. I la comparativa amb altres experiències sèniors, com a marc de referència.

Acompanyaments cap al creixement i la consolidació de Cooperatives

En aquesta categoria hem acompanyat dos projectes: un en l'àmbit del consum alimentari i l'altre en l'àmbit dels serveis de mobilitat. En els dos casos, es tracta de cooperatives referents en els seus àmbits i que, afronten reptes de creixement i implantació territorial.

Som Mobilitat SCCL

Hem acompanyat la cooperativa Som Mobilitat en la seva estratègia d'implantació i establiment de grups territorials a la ciutat de Barcelona, amb el doble objectiu de:

- 1- Crear estructures veïnals de serveis a la mobilitat, ús de vehicles elèctrics i difusió de la mobilitat sostenible.
- 2- Consolidar la Cooperativa Som Mobilitat i la seva activitat, generant, almenys, un lloc de treball més per a la ciutat de Barcelona.

L'acompanyament l'ha realitzat el Cercle amb la col·laboració de la cooperativa Nusos SCCL i ha consistit en les següents sessions:

12/07/2018: Trobada inicial detecció de necessitats i elaboració d'informe (3h)

19/09/2018: Taller d'identificació del missatge i dels reptes de futur de Som Mobilitat (4h)

26/09/2018: Taller en comunicació i planificació de missatge (3h)

05/10/2018: Elaboració del pla de dinamització de grups territorials (4h)

12/10/2018: Elaboració d'un esquema d'ús dels tallers adaptable a les demandes dels ciutadans (8h)

19/10/2018: Elaboració d'un mecanisme de participació adaptat a diferents nivells d'implicació de les persones de cada grup local (4h)

26/10/2018: Elaboració de les dinàmiques de facilitació per a la posada en marxa dels grups locals (4h)

Fruit de l'acompanyament, Som Mobilitat:

- Ha adaptat el discurs de l'entitat a la realitat de transport de la ciutat de Barcelona.
- Ha creat un material divulgatiu de les xerrades destacant les alternatives col·lectives de mobilitat per davant de donar a conèixer els serveis de l'entitat.
- Ha creat un material de suport als assistents a les xerrades per facilitar la presa de decisions i la seva implicació en el projecte.
- Ha creat una modalitat de xerrada que recull interessos dels assistents i s'adapta temàticament segons el tipus de públic.
- Ha elaborat un recull del funcionament dels diferents tipus de grups locals i del sistema de participació i comunicació que segueixen.
- Disposa d'un esquema d'estratègies de participació segons possibles nivells d'implicació del públic.
- Disposa d'una sèrie de recursos i recomanacions d'aproximació a grups de per incentivar i impulsar la implicació de les persones interessades.

Amb totes aquestes accions, pla i material han iniciat l'expansió territorial als barris de la ciutat, i hi ha previst en els propers mesos la incorporació d'una persona a la cooperativa per a dinamitzar-ho.

L'Economat Social,SCCL

La cooperativa l'Economat Social, situada a Sants és la cooperativa de l'àmbit del consum agroecològic més gran de la ciutat de Barcelona. Actualment té 3 socis de treball, 3 persones treballadores No sòcies i més de 150 famílies sòcies col·laboradores que hi consumeixen.

L'acompanyament realitzat a l'Economat Social ha estat en la perspectiva de creixement i consolidació en tant que engeguen un nou projecte fruit de la intercooperació amb la cooperativa d'habitatges en règim de cessió d'ús de La Borda.

L'Economat Social, serà qui gestionarà l'espai comercial d'aquesta cooperativa d'habitatges i pretén aprofitar aquesta oportunitat per esdevenir un comerç agroecològic, en format de cooperatiu de barri i de proximitat.

En aquest sentit, l'acompanyament, que ha realitzat la consultora Coopdemà sccl i els tècnics del Cercle de Consum, ha consistit en 30h dedicades, bàsicament a:

- Definició dels requeriments tècnics i de llicència de la nova activitat
- Redefinició de la Governança de la Cooperativa per encarar la nova etapa.
- Definició del pla de viabilitat d'aquesta nova activitat
- Cerca de finançament per a encarar la inversió i l'arrencada de la nova activitat: Definició de títols participatius.
- Elaboració del pla de comunicació de la nova activitat.

L'esquema de l'acompanyament ha estat el següent:

11/06/2018: Trobada inicial detecció de necessitats (2h)

25/06/2018: Sessió 1 per treballar el pla d'obertura nova activitat: viabilitat, requeriments tècnics, llicència, finançament, governança, comunicació... (4h)

09/07/2018: Sessió 2 per treballar el pla d'obertura nova activitat: viabilitat, requeriments tècnics, llicència, finançament, governança, comunicació... (4h)

23/07/2018: Elaboració Pla de Viabilitat (6h)

27/08/2018: Monogràfic sobre eines de finançament (4h)

17/09/2018: Disseny dels títols participatius (7h)

08/10/2018: Elaboració del pla de comunicació (3h)

Fruit de l'Acompanyament, aquest proper Gener l'Economat Social estarà en disposició d'obrir el nou establiment i crear un nou lloc de treball a la cooperativa.

B2. Accions destinades a fomentar la col·laboració entre empreses de l'economia social i cooperativa del territori

Acompanyament al projecte Espai comercial del Consum Conscient i l'ESS a Barcelona.

És un projecte que combina l'interès per part de cooperatives com Abacus o Opcions de Consum Responsable (que representa comercialment a cooperatives i empreses del sector com Fent País, Back to eco, Cos salut, Biciclot, Sostre Cívic, Fem Escala, Celobert, Som Connexió, Fiare, Som Energia o Arç) i del Grup Cooperatiu Ecos (format per 18 cooperatives) per obrir un espai o centre comercial a Barcelona, amb vocació de país o metropolitana.

Des del gener al setembre de 2018 el Cercle de Consum va impulsar i participar en un procés de diverses reunions, entrevistes i converses que va portar al compromís per part dels tres actors esmentats d'impulsar un projecte conjunt. Vam acompanyar i participar també del procés de definició i redacció del projecte, que va optar a un ajut de la convocatòria "Impulsem el que fas" de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta subvenció ha estat concedida i permetrà a les entitats, des de finals de 2018 i durant el 2019, continuar impulsant i desenvolupant el projecte i dedicar més recursos, i promoure un procés d'obertura del projecte als actors més representatius de la ciutat i el país en clau d'oferta de consum conscient i cooperatiu des de l'ESS.

Tanmateix, vam participar de la presentació del projecte a l'Ajuntament de Barcelona, que va mostrar el seu interès de que una iniciativa d'aquestes característiques fructifiqui a la ciutat, expressant la compatibilitat de la proposta amb les seves accions i estratègies d'impuls del consum responsable i l'ESS.

Un objectiu fonamental de combinar a un actor que podríem considerar més com del "gran cooperativisme" com Abacus amb actors vinculats a l'anomenada "Economia Solidària" (com Opcions o el Grup Ecos) és barrejar a dos sectors (l'economia social de major escala i la de menor escala però més "fidel als valors") en un projecte comú, intentant així combinar i optimitzar les virtuts, potencialitats, públics i aprenentatges de tots dos tipus d'actors. Aquesta mirada d'intentar barrejar perfils d'actors que normalment no acostumen a treballar en comú és un dels trets d'identitat fonamentals del projecte, i serà clau en el procés de vinculació de nous actors que tot just ara comença.

L'Espai comercial que s'ha començat a dissenyar contempla l'existència de diverses àrees comercials, obertes i cogestionades per entitats i empreses d'ESS destinades a alimentació (potser en forma de supermercat cooperatiu), restauració, serveis -banca, assegurances, telefonia..., oci -cinema, espectacles..., productes diversos (llibres, papereria, electrònica i informàtica, roba, mobles electrodomèstics...). El projecte podria albergar espais dedicats a la divulgació, la sensibilització (a on podria cabre la participació d'administracions públiques o d'entitats d'informació i defensa de les persones consumidores, entre d'altres), la reparació, espais d'intercanvi o economies comunitàries...

El procés dissenyat per l'avenç del projecte durant 2018-2019 consisteix en:

- Procés participatiu amb actors rellevants per incorporar-los al projecte (entrevistes amb entitats “tractores”, constitució d’un nou grup impulsor - ampliat- del projecte, reunions per sectors d’activitat -alimentació, restauració, cultura, roba, serveis...-, i reunions plenàries).
- Avançar en la definició del projecte, proposta de valor, marca, proposta de comunicació.
- Pla econòmic i de viabilitat del projecte.
- Recerca de locals i, s’aconsegueix definir un possible local, relació amb actors rellevants (socials, comercials) del territori.
- Interlocució amb administracions públiques i entitats i empreses afins cercant el seu suport al projecte.

REPTES de FUTUR

Alguns reptes que considerem que tenim son:

- Estructurar un itinerari d’acompanyament per a grans col·lectius: més enllà de càpsules formatives sobre cooperativisme i gestió, cal aprofitar la experiència dels projectes XL de la convocatòria 17/18 i altres recursos externs que puguem trobar per tal de definir un marc d’intervenció ordenat i flexible alhora.
- Generar capsules de formació específiques per a cooperativisme de consum i enfocades a la creació de mercat social: que puguin atendre a les necessitats més comuns de grups que volen emprendre un projecte de consum cooperatiu sota la forma de la cooperativa de consum.

- Encaix amb l’àrea de suport de l’ateneu cooperatiu de Barcelona, que ja realitza formacions de manera contínua i estandaritzada.
- Eixamplar els àmbits temàtics d’intervenció en els acompanyaments: mantenint els punts forts d’aquest convocatòria, com alimentació o habitatge, i desenvolupant línies de treball en temàtiques com poden ser el cooperativisme de plataforma o cooperativisme orientat als usuaris de serveis

EIX C: Promoció de la fórmula cooperativa en associacions i SCP

L'associacionisme, en la seva diversitat a la nostra ciutat, és un espai de participació col·lectiva i democràtica, de foment de la cohesió social i de transformació social i política. I de fet, si mirem al passat, l'associacionisme més transformador i popular té forts vincles històrics amb el cooperativisme i les iniciatives d'economia solidària, i la seva visió de satisfer les necessitats humanes des de la cooperació, la solidaritat, la responsabilitat i el mutualisme.

Barcelona té un ric teixit associatiu amb el qual es pot intuir gran potencial per a treballar en temàtiques de cooperativisme i economia social: ja siguin associacions de caire reivindicatiu que treballen per una causa d'interès general i tenen una vocació de millora social, o associacions més aviat centrades en donar un servei als seus associats. Per la nostra naturales de Cercle centrat en l'àmbit del consum, dibuixem de manera global dos tipus d'intervencions amb el món associatiu:

- La conversió de l'associació en cooperativa, per totes aquelles associacions que treballen en el camp del consum conscient i que poden tenir activitat econòmica pròpia.
- El treball amb associacions perquè la seva capacitat de consum sigui enfocada a l'economia social i cooperativa, contribuint a la creació de mercat social, posant coherència entre el discurs i la pràctica econòmica: no importa només què es fa com a associació, però també com es fa i amb qui. Per a nosaltres és una de les apostes en aquest àmbit, donada la coincidència de valors entre el món associatiu i el cooperatiu, i de fet és la idea central per a la edició de la guia "Som part del canvi".

Enguany hem combinat aquesta doble visió (conversió de la entitat i conversió del consum que fa l'entitat) amb una feina concreta en l'àmbit de l'habitatge. S'ha treballat per donar a conèixer i promoure la formació de professionals de l'àmbit de l'habitatge i la construcció, per tal de promoure un canvi en el model de fer habitatge (de rehabilitació o de nova construcció) a casa nostra. En aquesta línia, s'ha dut a terme una visita tècnica adreçada a professionals i organitzada amb l'Observatori de Barcelona per a la Rehabilitació Arquitectònica (OBRA), i l'organització d'unes jornades de formació des de Sostre Cívic, en col·laboració amb diversos equips professionals de l'àmbit de l'arquitectura i la construcció saludable i sostenible.

C1. Accions de sensibilització o dinamització

C1.a. Tallers de sensibilització o dinamització destinat al teixit associatiu i a les empreses per donar a conèixer la fórmula cooperativa.

S'han realitzat dues accions de sensibilització adreçades especialment al món associatiu i organitzacions:

Presentació Guia: "Som part del canvi!". Guia pràctica de consum conscient i economia solidària per a associacions

14/12/2017, Calàbria 66

Es va realitzar una presentació de la guia i un taller específic adreçat a persones vinculades al món associatiu, posant èmfasi al vincle entre el valors que es promouen en l'àmbit associatiu i cooperatiu (independència, democràcia, autogestió, sostenibilitat, etc.), i posant sobre relleu el model cooperatiu d'una banda, i les potencialitats de col·laboració i construcció de mercat social entre associacionisme i cooperativisme.

Enllaç:

<http://crajbcn.cat/presentacio-de-la-guia-som-part-del-canvi/>

Xarxes:

<http://crajbcn.cat/presentacio-de-la-guia-som-part-del-canvi/>

<http://tjussana.cat/noticia.php?id=347>

<https://www.sci-cat.org/noticia/2129/presententem-la-guia-practica-de-consum-conscient-i-economia-solidaria-per-associacions>

S'han realitzat dues accions de sensibilització adreçades especialment al món associatiu i organitzacions:

Presentació Guia: "Som part del canvi!". Guia pràctica de consum conscient i economia solidària per a associacions

14/12/2017, Calàbria 66

Es va realitzar una presentació de la guia i un taller específic adreçat a persones vinculades al món associatiu, posant èmfasi al vincle entre el valors que es promouen en l'àmbit associatiu i cooperatiu (independència, democràcia, autogestió, sostenibilitat, etc.), i posant sobre relleu el model cooperatiu d'una banda, i les potencialitats de col·laboració i construcció de mercat social entre associacionisme i cooperativisme.

Enllaç:

<http://crajbcn.cat/presentacio-de-la-guia-som-part-del-canvi/>

Xarxes:

<http://crajbcn.cat/presentacio-de-la-guia-som-part-del-canvi/>

<http://tjussana.cat/noticia.php?id=347>

<https://www.sci-cat.org/noticia/2129/presententem-la-guia-practica-de-consum-conscient-i-economia-solidaria-per-associacions>

Taller: Com fer un consum sobirà i no morir en l'intent. Taller per a organitzacions.

27/10/2018, Fira d'Economia Solidària de Catalunya

Espai amè i participatiu que es va dinamitzar conjuntament amb personal tècnic del servei municipal Espai Consum Responsable de l'Ajuntament de Barcelona i un membre tècnic municipal de Consum Responsable.

Espai d'expressió de dubtes i dificultats de les més de 20 persones assistents en els seus processos d'incorporació del consum cooperatiu i l'ESS a les seves vides i les de les seves organitzacions. Seguit d'exposició de respostes als dubtes compartits, i de recursos ciutadans,

socioempresarials i municipals útils per incorporar el consum cooperatiu i l'ESS. Entrega a les persones assistents de fulletons i materials tant de nombroses entitats d'ESS com dels recursos municipals, així com d'exemplars de la guia "Som Part del Canvi".

Xarxes:

<https://www.facebook.com/events/2191755604381710/>
<https://www.facebook.com/opcions.coop/photos/gm.2191755621048375/2289590484384474/?type=3&theater>

C1.b. Tallers de sensibilització o dinamització dirigits a professionals que de manera estratègica s'agrupen per prestar serveis de manera conjunta

Jornades/taller de formació "Per un habitatge conscient, responsable i crític"

06/10/2018 i 20/10/2018, Torre Jussana

Jornades de formació amb l'objectiu de reflexionar i aprofundir sobre com fem habitatge des d'una perspectiva conscient i crítica. Específicament, la formació, amb una durada de 12h (en els dos dies de curs) s'adreçava a persones amb interès en aprofundir en el seu coneixement, i a professionals i tècnics de l'àmbit de l'habitatge i la construcció amb interès en aprofundir i adquirir coneixements sobre habitatge cooperatiu. En total, a les jornades de formació hi van participar 25 persones, entre les quals arquitectes, enginyers, fusters, aparelladors, i persones sòcies de Sostre

Cívic amb diferents perfils membres de grups impulsors de projectes d'habitatge cooperatiu.

Aquestes jornades de formació han permès abordar aquesta construcció del dret a l'habitatge, i treballar i aportar debat per com definir l'habitatge cooperatiu des d'una perspectiva ètica i justa abordant les diferents vessants, des del model cooperatiu fins a la vessant més tècnica-construïda.

Contingut del curs i ponents:

- La gestió de la construcció ètica. SostreCívic.
- Economia solidària, consum i habitatge. Cercle Consum Cooperatiu / Opcions.
- Assegurances ètiques en construcció. Arç, corredoria d'assegurances.
- Marc teòric de l'HCCU i experiències internacionals d'habitatge alternatiu. Richard Pointelin.
- Dret a l'habitatge i les lluites de la ciutadania. Observatori DESC.
- Construcció sostenible. La tercera pell.
- Construcció saludable de l'habitatge. BioHabita

Xarxes:

Link a la notícia de la web: <https://sostrecivic.coop/jornades-formacio-habitatge-conscient>

21/09/2018: Visita guiada a l'edifici cooperativa d'habitatges Princesa 49

El passat 21 de setembre de 2018 es va dur a terme una sessió (consistent en una visita tècnica i explicació del projecte Princesa 49 de la cooperativa d'habitatges i usuaris Sostre Cívic), organitzada en col·laboració amb

OBRA Observatori de Barcelona per a la Rehabilitació Arquitectònica, adreçada a un públic objectiu format per professionals de l'àmbit de l'arquitectura (arquitectes, aparelladors tècnics, enginyers...).

L' Observatori de Barcelona per a la Rehabilitació Arquitectònica neix per potenciar la innovació, la promoció i la difusió de la rehabilitació d'edificis i amb la voluntat de ser punt de trobada dels principals actors de la ciutat de Barcelona que interactuen en aquest àmbit.

Xarxes:

Link a la web de l'OBRA, amb la informació de l'activitat:

<http://www.obrabcn.cat/visites-i-itineraris/visita-guiada-a-ledifici-cooperativa-dhabitatges-princesa-49/28>

Link a la web de l'OBRA, a la notícia de l'activitat (3/10/18): <http://www.obrabcn.cat/noticies>

C.2 Acompanyaments

Com ja hem explicat en el punt d'acompanyaments de l'Eix B, en aquest eix C, malgrat hem tingut contacte amb forces projectes, no sempre aquests han passat d'una primera fase de presa de contacte i interès en la possibilitat de conversió en cooperativa, ja sigui a una activitat realitzada o en un contacte directe. Caldrà valorar eines concretes per a millorar l'efectivitat de les accions amb associacions. De les entitats amb qui hem treballat, l'únic projecte que estava prou madurat per seguir l'assessorament de cara a fer el pla cap a cooperativa, ha estat el col·lectiu "Som La Clau. Ecologia i transició Urbana". Es tracta d'una Associació formada per persones del Poble Sec que té com a finalitat fomentar una nova cultura del consum responsable i bon viure, conjuntament amb la construcció d'un model econòmic més sostenible.

L'acompanyament ha consistit en dues fases:

1a fase: acompanyament grupal

- Definició de les estratègies de grup, mapa de relacions personals, definició de necessitats i visió de l'activitat econòmica que es vol realitzar.
- Realització de calendari de treball i full de ruta.
- Acompanyament en les decisions i dinamització de les assemblees.

Aquesta fase de l'acompanyament s'ha fet internament per les persones tècniques del Cercle de Consum i ha servit per a iniciar els treballs de transformació a Cooperativa. Aquesta fase de l'acompanyament ha sigut de 14h, repartides en:

- 14/02/2018: Trobada inicial i detecció de necessitats grupals (3h)
- 28/02/2018: Sessió de feedback de necessitats i definició de l'acompanyament; establiment de prioritats (3h)
- 21/03/2018: Sessió-taller explicació associació vs cooperativa (2h)
- 25/04/2018: Inici construcció projecte Cooperatiu (3h)
- 16/05/2018: Aprovació pla de treball projecte cooperatiu (3h)

2a fase: acompanyament tècnic

Realitzat per Coop de mà, s'ha desenvolupat en les següents sessions:

- 03/04/2018: Assessorament procés i tipologia de la futura entitat (2h)
- 10/04/2018: Plantejament de l'itinerari d'acompanyament: viabilitat + constitució entitat (1h)
- Maig 2018: S'han treballat estatuts, acta fundacional, objecte social, serveis, estructura societària, composició òrgans de govern, duració, mandat i facultats d'apoderament (15h)

19/07/2018: Explicació de les gestions vinculades a la constitució i establiment de calendari (1h)

25/09/2018: Tancament pla de treball (1h).

Fruit de l'acompanyament s'acorda:

- Objecte social de la nova cooperativa: Promoure estils de vida més sostenibles, el consum responsable, l'autosuficiència, l'autoproducció, el decreixement, la permacultura aplicats en un entorn urbà.
- Serveis que oferiran: Els serveis que es prestaran són els següents:
- Formacions i tallers en Escoles, Centres Cívics, Associacions, i entitats afins.
- Elaboració de materials divulgatius.
- Impulsar els processos de transformació amb tallers, xerrades, formacions, generació i difusió de documentació escrita i audiovisual i altres.
- Impulsar els processos de transformació amb visites i col·laboracions amb projectes afins.
- Assessorament i facilitació de processos dirigits a col·lectius amb intenció d'emprendre iniciatives de sostenibilitat.

L'activitat econòmica

Orientada a agrupar el treball del col·lectiu de professionals de diferents disciplines amb la finalitat de prestar els esmentats serveis que van encaminats a un consum responsable i cooperatiu de la ciutadania.

Situació actual del col·lectiu

Durant aquest any, han fet totes les accions encaminades a constituir una cooperativa, cal que el col·lectiu acabi de madurar quina tipologia de

cooperativa i quines tipologies de sòcies tindran. Cal un temps més de maduració per tal que certes persones que confeccionen el col·lectiu facin el salt a la professionalització. Es preveu fer-ne un seguiment durant aquest any.

Reptes de futur

Identifiquem com a línies de treball futur i millora:

- Ampliar la xarxa de relacions, incloent-hi treball amb Torre Jussana (i altres serveis similars), utilitzant la guia "Som part del canvi", i treballar més amb el personal tècnic de Coòpolis.
- Continuar treball específic amb associacions de consum agroecològic i de l'àmbit de l'habitatge, i detectar si és possible altres sectors clau.
- Treball amb esplais i organitzacions juvenils similars, així com la FAPAC i altres organitzacions del món educatiu (formal i no formal) per a què contribueixin a la creació de mercat social.

EIX D: RELLEU COOPERATIU

D1- D2) Campanya de comunicació, difusió i accions de sensibilització i dinamització

L'objectiu d'aquest eix de promocionar la fórmula cooperativa (i les societats laborals) com una bona alternativa per a donar continuïtat a activitats econòmiques properes al tancament (i així mantenir els llocs de treball), té un difícil encaix amb la visió del Cercle de Consum de promocionar el consum des de iniciatives col·lectives. Un àmbit d'intervenció que sembla natural en aquest eix seria la viabilitat del petit comerç: ja hem parlat a la introducció que sembla ser un dels elements importants a considerar del context socioeconòmic a Barcelona ciutat. Però és difícil concebre l'acompanyament de projectes col·lectius orientats al relleu de comerços existents, i per ara no hem trobat la manera de fer aquest encaix, que per altra banda, és una tasca que s'està abordant des de Coòpolis de manera molt correcta. Així, hem optat per travessar esforços cap al eix B per tal de compensar internament el projecte, com ja hem comentat al mateix eix B.

Amb aquest context, hem orientat la feina d'aquest eix cap a buscar una estratègia del treball amb entitats de la Vila de Gràcia i l'Institut de Mercats Municipals de Barcelona (IMMB) per poder bastir una alternativa al mercat de l'Abaceria. El mercat com a tal està en procés de rehabilitació, la previsió d'inici de les obres és inici de 2020 i es preveu l'entrada de nous operadors, incloent-hi un espai de venda d'economia cooperativa de 350 m² (per a ampliar informació, veure nota de premsa del 15/10/18 al web del Institut Municipal de Mercats de Barcelona). Aquest espai cooperatiu,

fruit de la pressió veïnal per no reproduir models d'altres mercats (bàsicament la venda de l'espai per a supermercat a l'oferta més avantatjosa) suposa una oportunitat d'ubicació per al projecte de supermercat cooperatiu que hem detallat al eix B, i també implica un relleu d'activitat antiga a activitat nova, obligat per les obres d'infraestructura

D3. Assessorament

En el marc de l'acompanyament al projecte de supermercat cooperatiu, una de les línies de treball ha estat fer seguiment al procés del mercat, establir canals d'interlocució amb la plataforma ciutadana Gràcia cap a on vas (GCAOV, un dels interlocutors més actius del procés participatiu entre ajuntament i entitats del barri) i estimular el debat al territori.

En aquest sentit, una bona part de les hores dedicades a l'assessorament realitzat al projecte Supermercat Cooperatiu (veure explicació del Punt B projectes XL), són en aquesta línia de relleu empresarial.

A més a més, cal afegir-hi aquestes dues accions:

Jornada monogràfica del col·lectiu impulsor del supermercat cooperatiu

31/05/18, Grup Ecos

En aquesta jornada, es fa una primera explicació i concreció sobre en quin punt estan les obres, el projecte actual del IMMB, els terminis per a una possible licitació, una comparativa de metres quadrats d'altres iniciatives conegudes de cooperativisme agroecològic (Landare, Som Alimentació, etc.) i es fa un exercici DAFO. Es pren l'acord de donar seguiment al projecte d'obres i apostar com a possibilitat ferma la implantació del primer

supermercat cooperatiu a Barcelona en el mercat de l'Abaceria. A partir d'aquest moment, dues persones de GCAOV s'integren al col·lectiu impulsor del supermercat cooperatiu.

Projecció del documental Food Coop

11/06/2018, al centre cívic La Sedeta, vila de Gràcia

Després de la presentació, es realitza un interessant debat que dinamitzem, junt amb membres del col·lectiu impulsor del supermercat i veïns de Gràcia (alguns membres de grups de consum agroecològics més petits), on es constaten les il·lusions, dubtes i respecte que genera un projecte d'aquesta envergadura. Es tracta d'una primera presa de contacte amb el veïnat, bastant positiva pel nombre d'assistents -unes 70 persones- i que promet continuïtat. Un dels eixos de treball de l'inici del curs 18/19 per al projecte de supermercat cooperatiu és, de fet, realitzar molta feina de dinamització a Gràcia per a debatre amb el teixit social, i poder buscar sinèrgies, aliances i eixamplar la base social de suport al supermercat cooperatiu.

REPTES FUTUR

El principal repte que tenim es buscar la manera d'abordar aquest eix amb sentit, des del consum cooperatiu i en la lògica de la convocatòria. Aquest passat curs hem tingut un primer exemple de feina conjunta amb Coòpolis en l'àmbit comercial, en la mostra d'economies de Poble Sec ([Veure programa](#)), on vam conceptualitzar conjuntament un espai de trobada amb comerciants del barri, que finalment no va tenir lloc per manca d'assistència de comerciants, però ens ha de servir per a reflexionar conjuntament i trobar nous espais d'acció en l'àmbit del comerç de proximitat. I aquesta ha de ser la línia a seguir, és a dir, treballant-ho conjuntament amb Coòpolis i abordar un marc conjunt d'actuació.

EIX E. EIX EDUCATIU

L'acció als centres educatius (i amb els centres educatius) en l'àmbit del consum cooperatiu de manera general té un potencial que aquest any hem explorat superficialment i en futures convocatòries s'ha d'anar desenvolupant i sistematitzant. Els centres educatius són espais d'intervenció molt interessants per diversos motius:

- A partir d'una franja d'edat (final d'ESO i Batxillerat), l'alumnat va agafant la maduresa suficient per a realitzar una mirada crítica al món contemporani i es dona la possibilitat de tractar qüestions socials, polítiques i ambientals. Amb un professorat i famílies motivades, es pot treballar la qüestió del consum de manera positiva i proactiva.

- Una de les preguntes que ens podem fer per a trobar oportunitats d'intervenció i acompanyament de projectes en l'àmbit del consum cooperatiu és: On hi ha col·lectius que ja estan organitzats i disposen d'infraestructures per a afavorir un consum col·lectiu? Els centres educatius poden ser una resposta interessant.

Aquest curs hem desenvolupat diversos tallers i visites, tant de temàtica general com de finances ètiques i cooperatives, i hem realitzat un acompanyament de cooperativa d'alumnes.

E.a. Tallers d'introducció al Consum Responsable, l'ESS i al cooperativisme

S'han realitzat un conjunt de 7 tallers repartits entre 4 escoles:

- Dos instituts de secundària
- Un centre de formació professional
- Una escola de primària

Taller: Diners a qualsevol preu? Alternatives Cooperatives

Realitzat:

- 16/04/2018: Al Centre d'Estudis Prat. 2n FP grau superior
- 31/10/2018: A l'escola Sant Ramon Nonat. 4rt d'ESO

Es tracta d'una xerrada teòrico-pràctica a on s'explica com funciona la lògica financera i les funcions de les entitats financeres dintre de l'economia, de forma molt entenedora, senzilla i bàsica. També s'aborda el marc teòric de les finances ètiques, explicant perquè existeixen, els principis que les conformen, quina funció social desenvolupen i quins objectius persegueixen. Així com la fórmula cooperativa aplicada a les finances ètiques i solidària.

Taller pràctic sobre consum cooperatiu i responsable

Realitzat:

- 02/05/2018: Escola Municipal 3 Pins. 4rt primària
- 14/05/2018: IES XXV Olimpiada. 1r ESO. Classe A
- 14/05/2018: IES XXV Olimpiada. 1r ESO. Classe B
- 15/05/2018: IES XXV Olimpiada. 1r ESO classe C
- 15/05/2018: IES XXV Olimpiada. 1r ESO classe D

En aquests tallers s'expliquen els impactes que l'economia actual exerceix sobre el medi ambient i la societat, tot abordant propostes i bones pràctiques de consum responsable de manera cooperativa.

E.B Organització de visites a cooperatives

En el marc del tallers realitzats en l'àmbit de les finances ètiques, s'han realitzat dues visites d'aquests mateixos grups a dues cooperatives:

- Una cooperativa que s'ha finançat gràcies a les finances ètiques: COS Salut SCCL
- Un banc ètic i cooperatiu: Fiare banca ètica.

31/10/2018: Visita del Col·legi Sant Ramon Nonat a Fiare, banca ètica i cooperativa.

16/04/2018: Visita del Centre d'Estudis Prat a COS cooperativa.

E.C. Constitució de cooperatives d'alumnes

Acompanyament per a la creació de cooperatives de finances ètiques a centres educatius

Aquest projecte té l'objectiu de posar les bases per a replicar el projecte Bia Banca Ètica, que va desenvolupar l'INS Miquel Biada de Mataró, a centres de cicles formatius de la ciutat de Barcelona. El projecte consisteix en la creació d'una oficina fictícia de banca ètica cooperativa dins del propi centre, amb la funció d'assessorar i avaluar, amb els criteris ètico-socials

pròpis de les finances ètiques i cooperatives, els projectes de creació d'un model de negoci que confeccionen els i les alumnes, en el marc del seu pla d'estudis.

La primera fase del projecte consisteix en un programa de formació (Aprentatge) que inclou dos Vídeo-Fòrums i una visita a entitats finançades per les finances ètiques per tal d'aterrar els conceptes tractats. La segona fase, consisteix en que l'alumnat incorpori els criteris de les finances ètiques als projectes empresarials que proposin, posant en pràctica una simulació de l'oficina fictícia de banca ètica cooperativa.

Fase Aprentatge: dues sessions formatives i una visita a una cooperativa

1) Sessions formatives en finances ètiques

Les dues sessions -vídeo-fòrum "Diners amb Valors"- van anar tal i com s'esperava, assolint els objectius del taller tant en matèria de continguts com de participació. El fet de que sigui un centre de cicles formatius, fa que les i els participants tinguessin major edat, i per tant major grau de maduresa en les seves aportacions. També el fet que els i les alumnes fossin d'administració i finances, va garantir que molts dels conceptes bàsics ja els coneixien, donant un nivell d'aprofundiment major sobre les temàtiques tractades. Cal destacar que en aquest tipus de grups, hi ha opinions més formades i també més contraposades, pel que fa a models econòmics. Això fa que els debats siguin també més enriquidors.

2) Visita guiada a un centre finançat per banca ètica i cooperativa

El 16 d'abril, els alumnes de 2º Cicle del Grau Superior de Comerç Internacional, van gaudir d'una sortida extraescolar a una Cooperativa que ha estat finançada per finances ètiques: COS (Cooperativa de Salut) que

aposta per l'economia al servei de les persones i que treballen per oferir alternatives reals en el món de la salut. És un entitat que coopera i fa xarxa per a poder col·laborar de forma conjunta en un nou paradigma, social, de relacions humanes i de concepció de la salut. La visita ha estat guiada per una treballadora cooperativista que els hi ha explicat entre altres aspectes, com les finances ètiques poden ser compatibles amb la rendibilitat econòmica i financera amb la consecució d'objectius socials i ambientals

Segona fase

3) Seminaris amb alumnes i professorat

Es van realitzar un seguit de 4 seminaris de 2h de durada, d'una banda amb grups reduïts d'alumnes per anar madurant la proposta, es tracten:

- (1) Criteris pel finançament
- (2) Model organitzatiu
- (3) Presa de decisions

I d'altra banda es fa un seminari específic amb professorat implicat, i se'l forma en els principis Cooperatius i de Finances ètiques. Es fa mitjançant una sessió de 3h de durada.

E.d Altres accions de naturalesa complementària

S'han realitzat dues accions en l'àmbit educatiu:

Taller: Consum conscient i economia social i cooperativa

05/03/2018, a La Troca, escola d'adults.

La Troca és un grup ben divers de persones que, des de l'octubre de 2015, treballen per fer realitat un projecte educatiu innovador: posar en marxa una Escola Comunitària de Formació Permanent als barris de Sants. És a dir, engregar una escola que, donant resposta a les necessitats formatives que joves i adultes tenen, els permeti aprendre a desenvolupar-se com a persones autònomes i crítiques en tots els àmbits de la vida.

En aquest context es va realitzar un taller sobre consum conscient i ESC a persones adultes, sota una dinàmica de pregunta-resposta basada en els interessos dels participants en temàtiques concretes en relació al consum responsable. A partir dels interessos recollits a la pissarra, es van respondre les preguntes agrupant-les per temes i àmbits de acció/reflexió, contextualitzant el debat en el marc de l'economia i el consum com a vectors de transformació social.

Taller sobre Cooperativisme i Consum Responsable

14/06/2018, Escola Proa

L'escola Proa és una escola en la que la titularitat és de les famílies que en són usuàries, va de P3 fins a Batxillerat i està arrelada al barri de Sants. Enguany han iniciat un procés per aprofundir en un canvi en el consum de l'escola, abordant temes com quins són els proveïdors que l'escola té. Des d'aquesta perspectiva es va fer un taller i una intervenció aprofundint en el

sentit de consumir dins del mercat Social i presentant les alternatives existents.

Reptes de futur

Destaquem:

- Aprofitar la experiència d'aquest passat curs del Cercle de Consum, i de Coòpolis en general, per a trobar camins de col·laboració i aprenentatge mutu.
- Explorar la possibilitat d'acompanyaments de més durada i més ambició, en centres com l'Escola Proa o de característiques similars, especialment que comptin amb complicitats entre professorat i famílies.
- Millorar el coneixement de les dinàmiques de centres educatius i la interlocució efectiva.
- Ampliar l'àmbit de les temàtiques de les xerrades

COÒPOLIS
Ateneu Cooperatiu de Barcelona

quèviure

OPCIONES
CONSUM RESPONSABLE

FETS

SOSTRE
CÍVIC